

MUNKÁCSY MIHÁLY NŐI ARCKÉP

*„A jelen arckép Munkácsy könnyed,
nagy mesterségbeli tudással, biztonsággal
alla prima, vagyis előzetes rajz nélkül,
közvetlenül festett női portréi közé tartozik.”*

No
139

MUNKÁCSY MIHÁLY (1844-1900)

Női arckép (Guérinot építésznek ajánlva), 1878 körül | *Portrait of a Woman (Dedicated to architect Guérinot), around 1878*

Olaj, fa | Oil on wood, 33,5 x 24,5 cm

Jelezve balra lent | Signed bottom left: À mon ami Guérinot M de Munkácsy
Hátoldalon ceruzával készült vázlat egy műtermet ábrázoló kompozícióhoz, nagyon hasonló a Pákh-gyűjtemény *Műteremben V.* című képéhez. |
Pencil drawn studio sketch on the backside.

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| Guido Conrad von Konradshelm, Budapest

AUKCIONÁLVA | AUCTIONED:

| Koller Aukzionen, Zürich, 144. Aukció, 2008. március 18.,
tételszám: 3211 „Portrait of a girl” címmel

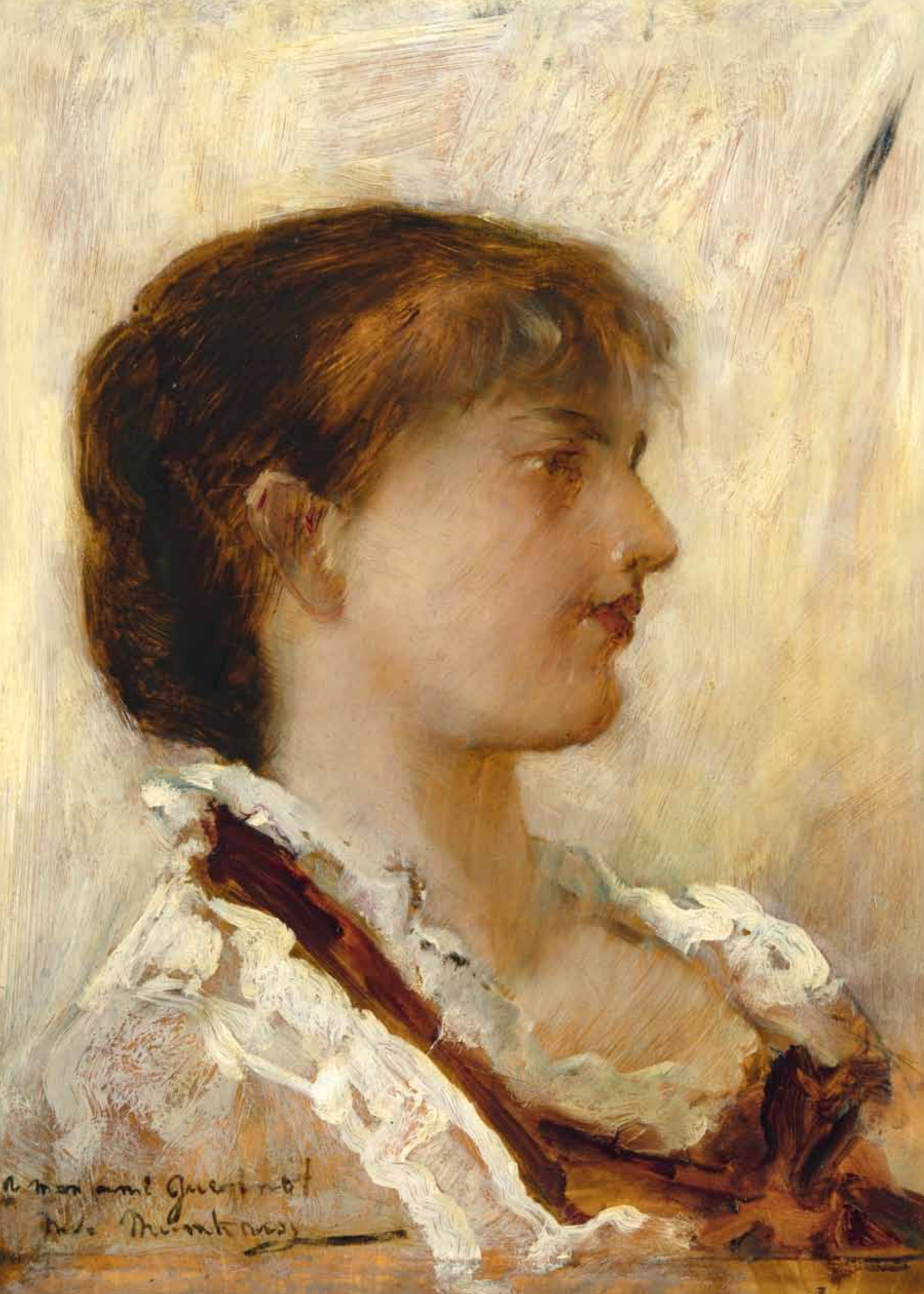
Kezdő ár | Starting price: 32 000 000 Ft / 80 000 EUR

Becsérték: 40 000 000 – 50 000 000 Ft

Estimate: 100 000 – 125 000 EUR

A kép hátoldalán található,
műtermet ábrázoló ceruzavázlat

1. Edouard Manet: Madam Michel-Lévy, 1882

2. Edouard Manet: Madam Michel-Lévy

2008.

FELBUKKAN EGY ISMERETLEN MUNKÁCSY-KÉP

2008-ban egy korábban ismeretlen Munkácsy leányarckép került be a zürichi Koller Aukciósházba. A képet, melynek ajánlása Antoine-Gaëtan Guérinot építésznek szolgált, Guido Konrad von Konradsheim báró örökösei bocsátották aukcióra.

Guido Freiherr Konrad von Konradsheim 1840-ben született Szászabányán, dél Bánátban (ma Sasca, Románia), és közeli rokona volt annak a Wilhem von Konradsheim bárónak, aki az Andrássy Gyula által vezetett Külügyminisztériumban magasrangú tisztviselőként szolgált, és ebben a minőségben részt

vett az 1873-as világiállítás rendezésében. Nagy valószínűséggel mind Wilhem, mind Guido Konrad von Konradsheim Munkácsy személyes ismeretségi körébe tartozott. Még közelebbi viszonyban volt azonban Munkácsy a kép ajánlásában megjelölt Antoine-Gaëtan Guérinot-val.

AKINEK AZ AJÁNLÁS SZÓL: ANTOINE-GAËTAN GUÉRINOT (1830–1991)

Neves francia építész, 1862-1882 között Besançon egyházmegye hivatalos építésze, akinek a nevéhez számos egyházi és polgári középület tervezése fűződik. Legjelentősebb munkája a Poitiersban 1867-1875 között épült városháza, amelyet eleve kettős funkció elvégzésére hoztak létre. Egyszerre volt a helyi közigazgatás központja és városi múzeum. Nem véletlen, hogy itt őrzik 1943-tól Guérinot Munkácsy által festett reprezentatív arcképét, amely meglepő módon egyik tétel volt annak az 1898-ban tartott aukciónak, melyen Munkácsyné kiárusította a festő műtermében maradt képeket, valamint az évek során a házaspár által vásárolt műalkotásokat. Furcsa, hogy az építész portréja is ezek között volt,

ugyanis Guérinot közel két évtizedig a család baráti köréhez tartozott, ráadásul a méretes arckép jobb alsó sarkában, a festő aláírása fölött a „Barátomnak, Guérinot-nak” (À mon ami Guérinot) ajánlás olvasható. Ő tervezte és irányította a Munkácsy házaspár két remek városi palotájának építését, 1876 körül a Rue Légendre 6. szám alatt, 1878-80 között pedig az Avenue de Villiers 53-ban épült egy-egy palota. De még 1891-ben is közreműködött a Neuillyben épülő csarnokméretű műterem kialakításában. Arcképe vagy nem került hozzá, vagy halála után az örökösök visszaadták (eladták?) Munkácsynak. Guérinot arcképét végül 1943-ban egy Auguste Rivoire nevű festő ajándékozta a poitiers-i városházának.

3. Munkácsy Mihály: Antoine-Gaëtan Guérinot arcképe, 1877

4. Auguste Renoir: Woman with a cat, 1875
National Gallery of Art Washington

5. Eva Gonzales: Önarckép, 1880 körül

6. Munkácsy Mihály: Zeneszoba, 1878
(MET Lett. Szám 08.136.11)

AKIT ÁBRÁZOL...

A képen egy fiatal nőt látunk profilból, inkább egy bizonyos hangulatot, életsílust megjelenítő ábrázolást, mint konkrét arcképet. A kép modelljéről nincsenek adataink. Felmerülhet, hogy az építész feleségét látjuk, ennek azonban több körülmény is ellentmond. Úgy tűnik, hogy Guérinot agglégényként hűnyt el. Sirját a Père Lachaise temetőben egy Ernst Barrias által 1893-ban készített allegorikus

szobor díszíti, melyen az építész neve mellett Jeannae Amade Roberts (1824–1892) és William Roberts (1815–1906) nevét lehet kibetűzni. A temetői nyilvántartásból kiderül, hogy Jeanne Amade leánykori neve Guérinot volt, ő tehát nem a felesége, hanem a nővére volt Gaëtan Guérinot-nak, aki mellé ezek szerint feleséget nem temettek.

Lehetett egy Munkácsy által alkalmazott modell, vagy Munkácsyné, illetve a család egyik barátnője, aki éppen vállalta, hogy kisegíti az állandó modellszűrésben szenvedő festőt. E tekintetben gondolhatunk Marie Münchenre, vagy Madame Realier-ra, akit Munkácsy meg is említ egy 1877. szeptember 18-án, a feleségének szóló levélben: „Tudod-e kit festek e pillanatban otthon? Realier asszonyt

7. Munkácsy Mihály: *Készülődés a papa születésnapjára*, 1882 (Pákh-gyűjtemény)

fehér jelmezben. Meglátjuk, hogy hogyan fog ez megfelelni Knoedler kis képe számára." Knoedler 1877-ben egy „pihenő bohémeket” ábrázoló kosztümös zsánerképet rendelt Munkácsytól (írja a festő egy másik levélben) Realier asszony akár ehhez is ültetett modellt, és lehetett egyben modellje az itt tár-

gyalt arcképnek is. Akár őt látjuk, akár mást, ez az üde tanulmányfej valamelyik korai szalonkép, a *Zeneszoba* (1878), a *Készülődés a papa születésnapjára* (1882), vagy a kicsit későbbi *Pálmaházban* (1885 körül) előzményeként keletkezett. Michel/Michael Knoedler New York-i műke-

reskedése a Goupil-cég fióküzleteként indult 1846-ban, és az egyik legnagyobb nemzetközi műkereskedelmi céggé működött főleg a 19. században, illetve a 20. század első felében. 2011-ben zárták be. Munkácsy állandó kapcsolatban állt a céggel.

...ÉS AHOGY MEGJELENIK

A jelen arckép Munkácsy könnyed, nagy mesterségbeli tudással, biztonsággal *alla prima*, vagyis előzetes rajz nélkül, közvetlenül festett női portréi közé tartozik. Akkor dolgozott így, amikor nem nyomasztották a modell által támasztható követelmények, vagy nem egy

reprezentatív, kiállításokra szánt kép volt a festőállványán. Hasonló az unokatestvére feleségéről, *Reök Ivánnéról* festett két portré, *Madame Chaplin* arcképe, illetve a nagy kompozíciókhoz (*Milton*, *Krisztus-trilógia*, *Mozart halála*) készült tanulmányfejek. Az ecsetjárás

követi a formákat, hol vékonyan, szinte rajzolva, hol puhán, szélesen elterülve foltszerűen érzékelteti a térbeliséget. Ezekon a portrékon általában kevés a szín, viszont a fény, miként az itt tárgyalt képen is, szinte átvilágítja a modellt.

8. Munkácsy Mihály: *Pálmaházban*, 1885 körül, Pákh-gyűjtemény

9. Munkácsy Mihály: *Reök Ivánné arcképe*, 1880-as évek, Pákh-gyűjtemény

10. Munkácsy Mihály: *Párizsi nő*

A KÉP HÁTOLDALA: VÁZLAT EGY MŰTEREMBELSŐT ÁBRÁZOLÓ KOMPOZÍCIÓHOZ

A kép hátoldalán egy műterembelsőt megjelenítő remek ceruzavázlat látható. Bal oldalon a festőállvány előtt a félig háttal ülő festőt, jobb oldalon egy emelvényen a modellt látjuk. A beállításnak két ma ismert műterem-ábrázolás felel meg, egyik a Pákh-gyűjteménybe 2018-ban bekerült, korábban ismeretlen *Műteremben V.*, a másik a Virág Judit Aukciósház által 2010-ben aukcionált *Festő és*

modellje (34. Aukció, 120. Tétel). Utóbbi esetében a kompozíció tükörfordítását látjuk. Munkácsy 1875–1879 között foglalkoztatta ez a motívum, úgy tűnik, azt követően is, hogy 1876-ban *Műteremben* címmel kiállította a téma kidolgozott változatát a párizsi Szalonban (a kép ma a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán látható). Az 1958-ban ismert változatokat Végvári Lajos *Festmény-*

katalógusa sorolja (Végvári Lajos: Munkácsy Mihály élete és művei, Kat. 211, 212, 213, 215, 216, 615; reprodukálva az LXXVII–LXXX táblákon). Értelemszerűen hiányzik a sorból a később előkerült *Műteremben V.* A most aukcióra bocsátott remek női arcképhez tehát egy virtuóz rajzvázlat is társul.

BOROS JUDIT

11. Munkácsy Mihály: *Műterem V.*, 1875-1876, Pákh-gyűjtemény

12. A kép hátoldalán található, műtermet ábrázoló ceruzavázlat